

Leerlijnopbouw Ankers 4

Maatschappij

1. Omgaan met geld

Vraag en aanbod bepalen de prijs.	- Je weet wat vraag en aanbod is en hoe dat je de prijs van iets bepaalt.
De euro als betaalmiddel	- Je kunt enkele landen opnoemen die de euro als munt hebben. - Je kunt een land opnoemen dat een andere munt heeft. - Je kent een voorbeeld van een andere munt. - Je kent drie voordelen van het gebruik van eenzelfde munt in verschillende landen.

2. Functioneren in de samenleving

Wij betalen samen ...	- Je kunt uitleggen dat de gemeenschap diensten levert ten voordele van alle inwoners van ons land. - Je kunt tien voorbeelden geven van diensten die geheel of gedeeltelijk door de overheid betaald worden.
Ik mag niet meespelen.	- Je herkent discriminerend gedrag en je kunt minstens drie voorbeelden geven. - Je kunt verwoorden welke gevoelens je hebt bij discriminatie.

Ruimte

3. Ruimtelijke voorstellingen gebruiken

Mijn gemeente, mijn provincie, mijn gewest	- Je kunt op de kaart van je omgeving en de kaart van de provincie je eigen gemeente en buurgemeenten benoemen en aanduiden. - Je kunt op de kaart met de provincies van België je eigen provincie aanduiden en benoemen. - Je kunt de tien provincies van België met hun hoofdplaats opsommen en op de kaart van België aanduiden. - Je kunt je eigen gewest en de andere benoemen en op de kaart van België aanduiden.
Zoveel tekens	- Je kunt een legende bij een aardrijkskundige kaart tekenen. - Je weet dat een legende de verklaring geeft voor de gebruikte symbolen. Die zijn voor alle kaarten dezelfde. - Je kunt de legende bij een kaart gebruiken: de werkelijkheid wordt weergegeven door tekens en de betekenis van die tekens vind je terug in de legende.
Zoektocht op de kaart	- Je kunt een plaats opzoeken op een kaart door gebruik te maken van het rooster. - Je kunt een plaats terugvinden in de atlas door eerst het register te bekijken en daarna het rooster te gebruiken.

4. Zich in de ruimte oriënteren

Zoveel tekens!	<ul style="list-style-type: none">- Je kunt een legende bij een aardrijkskundige kaart tekenen.- Je weet dat een legende de verklaring geeft voor de gebruikte symbolen. Die zijn voor alle kaarten dezelfde.- Je kunt de legende bij een kaart gebruiken: de werkelijkheid wordt weergegeven door tekens en de betekenis van die tekens vind je terug in de legende.
Zoektocht op de kaart	<ul style="list-style-type: none">- Je kunt een plaats opzoeken op een kaart door gebruik te maken van het rooster.- Je kunt een plaats terugvinden in de atlas door eerst het register te bekijken en daarna het rooster te gebruiken.

5. Ruimtelijke inrichting beschrijven

Een landschap ontdekken	<ul style="list-style-type: none">- Je kunt een landschap beschrijven.- Je kunt landschappen et elkaar vergelijken.- Je kunt een landschap benoemen als afgerond, toeristisch, industrieel, landbouw, getand berg-, woestijn-, stads- of landbouwlandschap.
-------------------------	---

6. De aarde als element van de kosmos

Het heelal is wonderlijk!	<ul style="list-style-type: none">- Je weet dat er oneindig veel sterren zijn. Zoveel dat je ze niet kunt tellen.- Je kunt de naam van een ster geven.- Je kunt de naam van een sterrenbeeld geven.- Je weet dat er verschillende planeten zijn, waaronder de aarde. Je weet dat alle planeten er anders uitzien.- Je weet dat astronauten met een raket de ruimte invliegen. Je weet ook dat satellieten ons iets over de ruimte kunnen vertellen.
---------------------------	---

Techniek

7. Technisch denken

Grondstoffen en materialen	<ul style="list-style-type: none">- Je kunt van een aantal voorwerpen zeggen uit welke grondstof of van welk materiaal ze zijn gemaakt.- Je kunt van een aantal voorwerpen zeggen of ze sterk, zacht, broos, wateropslorpend, composteerbaar ... zijn.
Stevig bouwen	<ul style="list-style-type: none">- Je kunt twee voorbeelden geven van constructies die stevig zijn dankzij driehoekige elementen.- Je kunt een voorbeeld geven van een constructie die stevig is door zijn boogvorm.- Je kunt een voorbeeld geven van in verband bouwen.- Je kunt een voorbeeld geven van een constructie die breder is aan de basis dan aan de top.

8. Eenvoudige proeven leren uitvoeren

Ik zie het licht.	<ul style="list-style-type: none">- De zon is een natuurlijke lichtbron.- Een lamp is een kunstmatige lichtbron.- Blinkende en lichtgekleurde voorwerpen weerkaatsen het best het licht.- Sommige voorwerpen laten licht door. Als je door een voorwerp kunt kijken, is het doorzichtig.- Een voorwerp dat licht doorlaat, maar geen scherp beeld geeft, is doorschijnend.- Een voorwerp dat geen licht doorlaat, is ondoorschijnend en ondoorzichtig.- Als ik iets wil onderzoeken, stel ik eerst een vraag, dan maak ik een voorspelling, daarna onderzoek ik en dan schrijf ik mijn besluit op.
Elektriciteit	<ul style="list-style-type: none">- Elektrische stroom ontstaat in een stroombron, bv. in kleine stroombronnen en in grote stroombronnen.- Elektriciteit stroomt alleen in een gesloten stroomkring.- Metaal is een goede stroomgeleider.- Je kunt drie isolatoren opnoemen.- Elektriciteit die wordt opgewekt door wrijving is statische elektriciteit.
Drukkend!	<ul style="list-style-type: none">- De lucht die rondom en boven ons zit, drukt.- Door op een lege, afgesloten spuit te drukken, kun je laten zien dat lucht drukt.- Je kent het toestel om te eten hoe hard de lucht drukt.- Je kunt een zuignap doen kleven, je weet ook hoe dat komt.

9. Inzichten verwerven in stoffen en materialen

Ik ben gemaakt uit ...	<ul style="list-style-type: none">- Je weet van een aantal voorwerpen uit je omgeving uit welke materialen of grondstoffen ze gemaakt zijn.- Je weet dat je verschillende ingrediënten nodig hebt om te koken.
------------------------	---

Natuur

10. Inzichten in levenswijzen; planten en dieren ordenen

Orde in het plantenrijk	<ul style="list-style-type: none">- Je kunt kenmerken van planten gebruiken om groepen te maken aan de hand van hun identiteitskaarten.- Je kunt vijf groepen van planten opnoemen.
Orde in het dierenrijk	<ul style="list-style-type: none">- Je kunt dieren op je eigen manier ordenen in verschillende groepen.- Je kunt vijf groepen van dieren ordenen.- Je kunt ook dieren ordenen volgens de gebruikelijke groepen: gewervelde en ongewervelde dieren.

11. Zorg dragen voor de gezondheid

Voorzichtig!	<ul style="list-style-type: none">- Je weet wat je kunt doen om kleine ongevallen te vermijden.- Je weet wat je kunt doen om niet ziek te worden.- Je weet wat je moet doen als je allergisch bent.- Je weet hoe je parasieten kunt voorkomen.
Hulp! Een ongeval!	<ul style="list-style-type: none">- Je weet wat je moet doen wanneer je een ongeval ziet gebeuren.- Je weet wat je moet doen wanneer je je verbrandt.- Je weet wat het betekent om steriel een wonde te verzorgen.

12. Het weer beschrijven

Wat een weer!	<ul style="list-style-type: none">- Je kunt een temperatuurcurve opstellen en lezen.- Je kunt een neerslagdiagram opstellen en lezen.
Zoveel wind!	<ul style="list-style-type: none">- Je kunt de windrichting bepalen met een windwijzer.- Je kunt de windrichtingen voorstellen op een windroos.- Je kunt een windgrafiek opstellen en aflezen.- Je kunt de windsnelheid op een correcte manier uitdrukken.

13. Relatie tussen mens, dier en plant

Deze leerlijn is in het vierde leerjaar niet aan de orde.

14. Een experiment opzetten

Zaden worden geplant.	<ul style="list-style-type: none">- Je weet wat een zaadje nodig heeft om te kiemen en uit te groeien tot een echte plant.- Je kent de vijf opeenvolgende stappen om met een experiment een antwoord op de vraag te vinden.- Je weet waarmee je rekening moet houden bij het uitvoeren van een experiment.
-----------------------	--

Tijd

15. De tijd ordenen en meten

Op zoek naar onze voorouders	<ul style="list-style-type: none">- Je kunt je stamboom opstellen tot twee generaties terug.- Je kunt de levenslijn van je voorouders aanduiden op de eeuwenband.
Ik zie de tijd.	<ul style="list-style-type: none">- Je kunt een eeuwenband tekenen en de eeuwen benoemen.- Je weet dat de jaartelling begint met het jaar 1.- Je kunt historische sporen uit je omgeving opnoemen en aanduiden op een tijdbalk.